

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

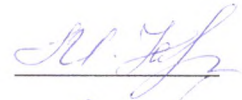
Допускається до захисту
Завідувач кафедри менеджменту

д-р екон. наук, професор Ю. С. Гринчук

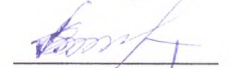
« 22 » 05 2023 року

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА
ПСП «СЛОБОДА»**

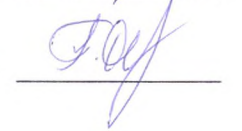
Виконав: Чайка Максим Миколайович

Керівник: к. е. н., доцент Биба В.А

Рецензент: к. е. н., доцент Гаврик О.Ю.

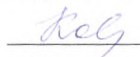

Я, **Чайка Максим Миколайович**, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Затверджую
Гарант ОПП «Менеджмент»
 доцент Н. В. Коваль
«21» березня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Чайці Максима Миколайовичу

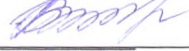
Тема: Удосконалення стратегічного менеджменту аграрного підприємства ПСП «Слобода»

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідити та розвинути теоретико-методичні засади управління стратегічним розвитком підприємства; дослідити сутність стратегії та її роль в процесі діяльності підприємства; проаналізувати та здійснити оцінку господарської діяльності ПСП «Слобода»; обґрунтувати стратегію розвитку ПСП «Слобода»; визначити напрямки вдосконалення стратегії розвитку ПСП «Слобода»; провести комплексний стратегічний аналіз діяльності аграрного підприємства ПСП «Слобода»; запропонувати покращення в стратегічному управлінні розвитком підприємства.

Вихідні дані: законодавчі та нормативно-правові акти, публікації у періодичних виданнях, звітність ПСП «Слобода»

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	березень - грудень 2022	виконано
Аналітична частина	січень - лютий 2023	виконано
Рекомендаційна частина	березень - квітень 2023	виконано
Оформлення роботи	квітень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	травень 2023	виконано
Подання на рецензування	травень 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	травень 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи доцент Биба В.А.
(підпис)

Здобувач Чайка М.М.
(підпис)

Дата отримання завдання «22» березня 2022 р.

РЕФЕРАТ

Чайка М.М.

Удосконалення стратегічного менеджменту аграрного підприємства ПСП «Слобода»

Управління стратегічним розвитком підприємства – це багатоаспектний процес управління, що допомагає сформулювати та запровадити ефективні стратегії, що сприяють збалансованості взаємовідносин між організацією, включаючи її підрозділи, і зовнішнім середовищем, а також досягненню цілей.

Метою бакалаврської роботи є впровадження покращень в стратегічному менеджменті (управлінні) розвитком аграрного підприємства на прикладі ПСП «Слобода». Об'єктом дослідження є процес стратегічного управління господарською діяльністю в приватному підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і прикладних аспектів в сфері стратегічного управління аграрними підприємствами.

Досліджено теоретико-методичні засади управління стратегічним розвитком підприємства, а також сутність стратегії та її роль в процесі діяльності підприємства;

Проаналізовано та здійснено оцінку господарської діяльності ПСП «Слобода», обґрунтовано стратегію розвитку його.

Визначено напрямки вдосконалення стратегії розвитку ПСП «Слобода», а також проведено комплексний стратегічний аналіз діяльності аграрного підприємства .

Запропоновано покращення в стратегічному управлінні розвитком підприємства.

Теоретичною і методологічною основою дослідження послужили діалектичний метод пізнання, закони і економічні категорії, нормативно-правові та методичні документи, роботи з періодичних видань, що присвячені проблемі планування та стратегічного управління в компанії, статистичні та бухгалтерські звітні матеріали ПСП «Слобода».

Практична значимість полягає у тому, що результати дослідження формують необхідну основу для подальшого обґрунтованого дослідження удосконалення стратегічного менеджменту в ринкових умовах і розробки стратегії розвитку для аграрного підприємства ПСП «Слобода».

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 81 сторінок, робота містить 9 рисунків та 15 таблиць, список використаних джерел налічує 69 найменувань.

Ключові слова: стратегічний менеджмент, ресурсний потенціал, аграрні підприємства.

ABSTRACT

Chaika M.M.

Improvement of strategic management of an agricultural enterprise PSP "Sloboda"

Management of the strategic development of the enterprise is a multifaceted management process that helps formulate and implement effective strategies that contribute to the balance of relationships between the organization, including its divisions, and the external environment, as well as the achievement of goals.

The aim of the bachelor's work is to implement improvements in the strategic management (management) of the development of an agrarian enterprise using the example of the Sloboda JSC. The object of the study is the process of strategic management of economic activity in a private enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical and applied aspects in the field of strategic management of agricultural enterprises.

The theoretical and methodological principles of managing the strategic development of the enterprise, as well as the essence of the strategy and its role in the process of the enterprise's activity, were studied;

The economic activity of Sloboda LLC was analyzed and assessed, and its development strategy was substantiated.

The directions for improving the development strategy of the "Sloboda" PSP were determined, and a comprehensive strategic analysis of the agrarian enterprise's activity was also carried out.

Improvements in the strategic management of enterprise development are proposed.

The dialectical method of cognition, laws and economic categories, regulatory and methodological documents, works from periodicals devoted to the problem of planning and strategic management in the company, statistical and accounting reporting materials of PSP "Sloboda" served as the theoretical and methodological basis of the study. The practical significance lies in the fact that the results of the study form the necessary basis for further substantiated research on the improvement of strategic management in market conditions and the development of a development strategy for the agricultural enterprise PSP "Sloboda".

The bachelor thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, and a list of sources used. The total volume of the bachelor's work is 81 pages, the work contains 9 figures and 15 tables, the list of used sources includes 69 items.

Keywords: strategic management, resource potential, agricultural enterprises.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	8
1.1. Сучасна концепція стратегічного менеджменту.	8
1.2. Стратегія як сукупність управлінських рішень щодо перспективного її розвитку	11
1.3. Сутність та особливості стратегічного менеджменту (управління) сільськогосподарськими підприємствами	16
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПСП «СЛОБОДА»	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПСП «Слобода»	25
2.2. Економічна оцінка та ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства.	29
2.3. Оцінка ефективності стратегічного управління на аграрному підприємстві	41
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВА	51
3.1. Концептуальні підходи до стратегічного управління аграрними підприємствами	51
3.2. Стратегічні напрями розвитку управління аграрними підприємствами	62
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев І. А. Стратегічне управління та особливості організаційної поведінки персоналу сучасних організацій [Електронний ресурс] / І. А. Андреева // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. : Психологічні науки. 2013. Т. 2, Вип. 10. С. 20-24. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_4
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В.Г. Андрійчук// . К.: КНЕУ, 2016. 779 с.
3. Аранчій В. І. Стратегічні напрями інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва на галузевому та господарському рівнях [Електронний ресурс] / В. І. Аранчій, О. П. Зоря, Т. Т. Голбан // Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 45. С. 33-38. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses2019458>
4. Баценко Л.М. Особливості стратегій розвитку на підприємствах сільського господарства/ Л.М.Баценко, А.С. Гузь// «Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку»: Матеріали доповідей VI науково-практичної конференції з міжнародною участю (1 листопада 2017 р.): Збірник. – Х.: Монограф. 2017. С. 209-211
5. Бойко Р. В. Формування стратегії розвитку підприємства [Електронний ресурс] / Р. В. Бойко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 5. С. 19-24.
6. Вараксіна О. В. Дослідження стану розвитку аграрного сектору як важливого в стратегічному плані сектору національної економіки [Електронний ресурс] / О. В. Вараксіна // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2019. Т. 30(69), № 5(2). С. 8-12.
7. Василенко С. В. Ресурсний потенціал як складова формування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / С.В.

Василенко, О. Є. Бездітко // Наукові горизонти. 2020. № 6. С. 52-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_202068

8. Васильєва Н.К. Економіко-математичне моделювання в сільському господарстві: навч. посіб. / Н.К. Васильєва. Дніпропетровськ: Вид. Біла К.О., 2015. 154 с.

9. Винниченко Н. В. Стратегічний аналіз розвитку сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Н. В. Винниченко, І. О. Семенець // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» . 2017. № 1(2). С. 35-38. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_20171\(2\)10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_20171(2)10)

10. Воловик І. А. Особливості стратегічного планування в кооперативах та кооперативних об'єднаннях [Електронний ресурс] / І. А. Воловик // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2016. Вип. 249. С. 109-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2016_249_14

11. Гавкалова Н. Л. Науково-методичний підхід до формування стратегії ефективного менеджменту підприємства [Електронний ресурс] / Н. Л. Гавкалова, О. В. Бабарицький // Бізнес Інформ. 2018. № 4. С. 424-429. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018461

12. Гавловська Н. І. Стратегічне управління підприємством: сучасний аспект [Електронний ресурс] / Н. І. Гавловська, Є. М. Рудніченко // Наука й економіка. 2015. Вип. 1. С. 110-114. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2015_1_21

13. Гнатенко А. І. Актуальні питання запровадження стратегічного підходу в менеджмент підприємств України [Електронний ресурс] / А. І. Гнатенко, Ю. А. Поліщук // Теорія та практика державного управління. 2017. Вип. 2. С. 65

14. Горбоніс Ф.В. Економіка підприємств: підручник / Ф.В. Горбоніс, Г.В. Черевко та ін. К.: Знання, 2014. 463 с.

15. Гриньов А.В. Стратегічне управління в системі маркетинг менеджменту підприємств машинобудівного комплексу [Електронний ресурс] / А. В. Гриньов // Вісник Національного технічного університету "ХПІ".

Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2015. № 46. С. 92-96. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcpitp_2015_46_13

16. Даудова Г. В. Стратегічний менеджмент як інструмент підвищення управління фінансами в Україні [Електронний ресурс] / Г. В. Даудова, В. Г. Ковальчук, О. В. Курносів // Актуальні проблеми державного управління. 2019. № 2. С. 65-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2019210

17. Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління. Навч.посіб. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2011. 440 с.

18. Домаскіна М. А. Моделювання інвестиційної стратегії сільськогосподарських підприємств / М. А. Домаскіна, В. П. Гурський // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2017. Вип. 4. С. 52-61.

19. Донець Л. І. Стратегічне планування як базова складова стратегічного управління малими підприємницькими структурами / Л. І. Донець, І. В. Давидюк // Вісник Запорізького національного університету (Серія "Економічні науки"). 2010. № 4(8). С. 19.

20. Євчук Л. Роль стратегій зростання в забезпеченні конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Л.Євчук // Економіст. 2014. №9. С.14-17.

21. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/16025>

22. Єрмакова О. М. Стратегічне управління підприємством: сутність та особливості / О.М. Єрмакова // Науковий вісник Полісся. 2016 № 4. С. 92- 96.

23. Єрмакова О. М. Стратегічне управління підприємством: сутність та особливості / О.М. Єрмакова // Науковий вісник Полісся. - 2016 - № 4. - С. 92- 96.

24. Зайцев Ю. О. Механізм стратегічного управління аграрних підприємств / Ю. О. Зайцев // Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія «Економічні науки». № 2. 2016. С. 212-219.

25. Зоря О. П. Теоретико-методологічні засади формування стратегії розвитку аграрних підприємств [Електронний ресурс] / О. П. Зоря // Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 33. С. 171-177.

26. Кизенко О. О. Контролінговий механізм системи стратегічного управління підприємством [Електронний ресурс] / О. О. Кизенко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2019. № 4(2). С. 44-47. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSUNU20194\(2\)10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSUNU20194(2)10)

27. Кириленко І. Г. Економічні аспекти трансформації сільськогосподарського виробництва в Україні / І. Г. Кириленко, В. Є. Івченко // Економіка АПК. 2017. № 3. С. 21-28.

28. Киш Л. М. Стратегічне управління, як основна частина менеджменту підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Киш // Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 38(1). С. 107-113. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses2019/38\(1\)23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses2019/38(1)23)

29. Киш Л.М. Стратегічне управління як основна частина менеджменту підприємства / Л. М. Киш // Причорноморські економічні студії. Економіка та управління підприємствами. 2019. Випуск 38-1. С. 107-113.

30. Кобелєв В. М. Теоретичні та методологічні основи формування стратегії розвитку підприємства / В. М. Кобелєв, Ю. В. Захарченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 42. С. 297-303.

31. Ковальська Л. Л. Бізнес-модель стратегічного розвитку підприємства: сутнісна характеристика та методика оцінки / Л.Л. Ковальська, О. Ю. Речун // Економічний форум. 2018. № 4. С. 169-176.

32. Козак Л. В. Напрями розвитку стратегічного партнерства підприємств АПК України / Л. В. Козак // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. 2019. № 13. С. 21-26.

33. Колот В.М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: навч. посіб. / В.М. Колот К., 2009. 444 с.

34. Костьов'ят Г. І. Пріоритетні напрями розвитку стратегічного менеджменту в Україні [Електронний ресурс] / Г. І. Костьов'ят // *Modern economics*. 2018. № 10. С. 66-69. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon20181013>

35. Кравець К.В. Концепція стратегічного управління аграрними підприємствами Луганської області / К.В. Кравець // *Економічний аналіз*. - 2014. - Том 16. №2. - С. 98 - 104.

36. Кустріч Л. О. Основні засади підвищення ефективності стратегічного управління та використання потенціалу сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Л. О. Кустріч // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. Вип. 27(2). С. 1922. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhden201727\(2\)6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhden201727(2)6)

37. Лазаренко Ю. О. Ідентифікація факторів впливу на формування і реалізацію стратегії розвитку бізнес-організації [Електронний ресурс] / Ю.О. Лазаренко, Д. Ю. Лісова, А. В. Грач // *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 5. С. 162-165. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnuekon2019534>

38. Лузан Ю.Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України: монографія / Ю.Я. Лузан. К.: Ін-т аграр. економіки, 2010. 470 с.

39. Максименко Д.В. Розвиток стратегічного управління на підприємствах аграрного сектору / Д.В. Максименко // *Молодий вчений*». № 4 (19) Ч. 1. 2015. С. 112-115.

40. Малік М. Й. Розвиток аграрного підприємництва в умовах інституціональних трансформацій / М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк // *Економіка АПК*. 2017. № 2. С. 5-16.

41. Мартиненко М. О. Сутність стратегічного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / М. О. Мартиненко // *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. - № 2. - С. 121-125. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/естебі2019219>

42. Михайленко О. В. Формування стратегії розвитку підприємства / О.В. Михайленко, Б. О. Ременюк // *Бізнес-навігатор*. - 2018. - Вип. 3-2. - С. 34-39.

43. Мищенко А.П. Стратегическое управление: учебное пособие / А.П. Мищенко. - Днепропетровск: Издательство ДУЭП, 2003. - 261 с.

44. Мізюк Б.М. Основи стратегічного управління: підручник / Б. М. Мізюк. - Львів : Магнолія-2006, 2009. - 544 с.

45. Напрями розвитку сучасного менеджменту: проблеми та рішення: монографія / за заг. ред. Л. М. Варави ; Криворізь. нац. ун-т. - Кр. Ріг : ФОП Чернявський Д. О., 2015. 417 с.

46. Орлов В. М. Стратегічне планування в процесі управління підприємством / В. М. Орлов, С. С. Новицька // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : наук. журнал (Серія "Економічні науки"). 2015. № 1(78). С. 106.

47. Петренко В. С. Розвиток стратегій управління спільними підприємствами / В.С. Петренко // Херсонський державний університет «Young Scientist». 2018. № 1 (53). С. 525-528.

48. Писаренко С. В. Стратегічне управління розвитком потенціалу аграрного підприємства в умовах адаптаційних змін [Електронний ресурс] / С. В. Писаренко, М. В. Іванько, М. О. Грицаєнко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 27(2). С. 29-34.
URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_27\(2\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_27(2)_7)

49. підприємством [Електронний ресурс] / А. М. Сорока // Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2018. № 4. С. 77-81.

50. Плещ І.І. Формування моделі інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні / І.І. Плещ. Бізнес Інформ, 2014. № 12. С. 293–297.

51. Полюхович М. В. Конкурентна стратегія розвитку підприємства як сучасний ефективний інструмент менеджменту [Електронний ресурс] / М. В. Полюхович // Modern economics. 2019. № 18. С. 138-144.
URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_20191823

52. Потапюк І. П. Управлінський контроль як елемент стратегічного управління підприємством [Електронний ресурс] / І. П. Потапюк, О. В. Міщенко,

Я.А. Сухорученко // Економічний форум. 2018. № 4. С. 209-214. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor2018434>

53. Прокопенко О. В. Менеджмент як система управління для забезпечення стратегічного розвитку підприємств [Електронний ресурс] / О. В. Прокопенко // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2019. Вип. 206. С. 396-403. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg201920639>

54. Пузирьова, В. П. Матриця ключових стратегій в управлінні фінансовим потенціалом промислових підприємств / В. П. Пузирьова // Актуальні проблеми економіки. 2014 № 6 С. 152.

55. Різниченко // Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки. 2019. № 1. С. 320-327. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnauekon2019132>

56. Саблук П.Т. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України / П.Т. Саблук, В.Я Мессель-Веселяк. Інститут аграрної економіки УААН. К., 2002. 60 с.

57. Сакур Л. М. Удосконалення інструментів стратегічного менеджменту промислових підприємств в умовах виходу на міжнародні ринки [Електронний ресурс] / Л. М. Сакур, Т. М. Письменна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 5. С. 194-198. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnuekon2020537>

58. Свірідова С.С. Ризики стратегічного плану розвитку сільського господарства / С. С. Свірідова, Г. Аветисян // Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 1(2). С. 35-38.

59. Синяєва Л. В. Розробка програми стратегічного менеджменту на підприємстві сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / М. М. Кропивко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 3(2). С. 113-118.

60. сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / О. Г. Старинець // Інтелект ХХІ. 2019. № 4. С. 83-87.

61. Смирнова С. М. Стратегії розвитку сільськогосподарського землекористування на основі swot-аналізу / С. М. Смирнова, О. О. Бірюкова // Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 1. С. 53-58.

62. Сорока А. М. Операційна стратегія менеджменту в системі управління Стратегія підприємства: адаптація організацій до впливу світових суспільно-економічних процесів : монографія / Решетняк Т.І. та ін. ; за ред. А.П. Наливайка. Київ : КНЕУ, 2013. 454 с.

63. Сугоняко Д. О. Стратегічний менеджмент як запорука ефективної організації виробництва [Електронний ресурс] / Д. О. Сугоняко, А. С. Топал // Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 12(5). С. 8-11. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr 201612\(5\)4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr 201612(5)4)

64. Судомир С. М. Методологія формування результативного портфеля стратегій розвитку сільськогосподарських підприємств на синергетичних засадах / С. М. Судомир // Агросвіт. 2020. № 4. С. 3-8.

65. Сумець О.М. Стратегічний менеджмент: навч. посібник / О.М. Сумець, М.І. Бондаренко. К. : Хай-Тек Пресс, 2010. 240 с.

66. Тимошенко М. М. Економічний механізм реалізації стратегії сільського розвитку за умов сталості: методи та інструменти [Електронний ресурс] / М. М. Тимошенко // Інноваційна економіка. 2018. № 7-8. С. 16-24. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek 2018784>

67. Токмакова І. В. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах цифровізації економіки / І.В. Токмакова, Д.А. Шатохіна, С. В. Мельник // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 64. С. 283-291.

68. Торосян Г. А. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація як стратегічний напрям у контексті соціально-економічного розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / Г. А. Торосян // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 19. - С. 45-48. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu eim 20161911>

69. Халатур С. М. Сучасна практика формування стратегії економічного розвитку сільського господарства / С. М. Халатур // Бізнес Інформ. 2017. № 6. С. 138-142.

70. Харченко Т. М. Удосконалення стратегії сталого розвитку в системі стратегічного менеджменту підприємства [Електронний ресурс] / Т. М. Харченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 2. С. 62-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2019213

71. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.

72. Шмаров Д. Стратегічний пріоритет розвитку аграрного сектора Волині: комплексне використання сільськогосподарської сировини / Д. Шмаров // Економіст. 2018. № 7. С. 20-26.

73. Штучний В. Г. Вибір та порядок використання інструментів при стратегічному аналізі підприємств сільськогосподарського комплексу / В. Г. Штучний, А. С. Хлібосолов // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2019.

74. Шубравська О.В. Сільськогосподарське виробництво України: нові можливості та виклики розвитку / О.В. Шубравська // Економіка України. 2015. № 5. С. 40–51.

75. Щебликіна І. О. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку в системі стратегічного управління підприємств України [Електронний ресурс] / І. О. Щебликіна, З. В. Щебликіна, О. М. Баран // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2018. № 3. С. 37-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco201838

76. Якубів В. М. Стратегічний набір як невід'ємний інструмент розвитку сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / В. М. Якубів, І. І. Боришкевич // Проблеми економіки. 2017. № 1. С. 284-289. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon2017140>